

PARCHETUL REPUBBLICII
de pe lângă Tribunalul Tivoli

VICTIME ALE INFRAȚIUNILOR NICIODATĂ SINGURE DIN NOU

Spațiul de Ascultare și Primire a Victimelor - Parchetul Tivoli:

Tel. **077/4451803**

marți și vineri de la orele 10.00 la 14.00, miercuri de la orele 14.00 la 18.00
infovittime.tivoli@giustizia.it

Centrul Anti-violență La Sibilla din Tivoli:

Tel. **0774/013163** Cel. **3420141671** disponibil h24
cavsibilla@gmail.com

Numărul Național gratuit Anti-violență și Anti-stalking:

1522 disponibil h24

Aviz de informare pentru victimele infracțiunilor realizat cu contribuția

CUPRINS

Cuvânt înainte din partea Parchetului Republicii din Tivoli și <i>Differenza Donna</i> ONG	pag.1
Cuvânt înainte din partea Regiunii Lazio și Asl Roma 5	pag.2
Aviz de informare pentru victimele infracțiunilor	pag.3
Ce poate face victima?	pag.4
Victimele infracțiunilor pot de asemenea...	pag.5
Informații pentru victimele infracțiunilor	pag.6
Cum și unde poate cineva să denunțe faptul că este victima unei infracțiuni? Cine plătește avocatul?	pag.7
Cum și când poate victima infracțiunii să ceară Statului să îi plătească avocatul?	pag.13
Ce se întâmplă după depunerea denunțului sau plângerii?	pag.14
Cum poate ști victima infracțiunii ce se întâmplă după depunerea denunțului sau plângerii?	pag.15
Care sunt drepturile victimei infracțiunii dacă Ministerul Public solicită netrimiterea în judecată a persoanei acuzate de comiterea infracțiunii?	pag.16
Care sunt drepturile victimei infracțiunii în timpul procesului?	pag.17
În urma denunțului sau a plângerii, când va trebui victima infracțiunii să depună mărturie?	pag.18
În timpul procesului, ce anume poate cere victima infracțiunii inculpatului? Despăgubiri pentru prejudicii, etc.	pag.20
Care sunt drepturile celor care nu vorbesc, nu citesc și nu înțeleg limba italiană?	pag.20
Cum se poate obține protecție în caz de pericol?	pag.21
Când se află victimele infracțiunilor “în situații de vulnerabilitate deosebită?” Ce drepturi au?	pag.24
Cui se poate adresa victima infracțiunii în caz de violență sau în alte cazuri grave?	pag.25
Ce sunt Centrele Anti-violență și Casele Adăpost? Cine poate avea acces la ele, ce oferă?	pag.25
Ce drepturi are victima infracțiunii cetățean străin fără titlu de ședere?	pag.26
Mulțumiri	pag.28

Cuvânt Înainte din partea Parchetului Republicii din Tivoli și *Differenza Donna* ONG

Una dintre principalele obligații instituționale pe care Parchetul Republicii din Tivoli intenționează să o respecte, fără compromisuri, este aceea reprezentând protecția dreptului universal inalienabil al femeilor la un trai lipsit de violență. Pentru a asigura în mod concret și efectiv protecția în acest sens este necesar ca porțile instituției noastre să fie mereu deschise pentru a asculta femeile care vin aici în scopul de a denunța violența în orice fel de formă: fizică, morală, sexuală, psihologică sau economică. Încrederea într-o reacție din partea autorităților judiciare, fără stereotipuri și prejudecăți, trebuie să fie o prioritate, întrucât violența se combate asigurând accesul liber și efectiv la justiție. Acest fapt este prevăzut de Constituție, de instituțiile supranaționale și în convențiile încheiate de acestea. Femeile victime ale violenței trebuie să știe că informațiile cuprinse în această broșură, dedicată lor, sunt rezultatul activității unor persoane care au cunoștințe despre cum are loc evoluția violenței de gen și lipsa de reacție a mediului (cultural, social, familial, profesional, ambiental) care deseori lasă femeile singure și le reduc la tăcere. În acest scop s-a considerat oportună elaborarea avizului de informare pentru victime, prevăzut de art. 90-bis c.p.p. (adresat și persoanelor vătămate și îndeosebi victimelor în situații de vulnerabilitate), evitând reproducerea unui limbaj birocratic și îndeplinind doar în mod formal obligativitatea informării, dar, în schimb, cu termeni simpli, pentru a ilustra concepte ușor de înțeles și care să vină în întâmpinarea persoanelor care solicită protecție. Parchetul Republicii din Tivoli, cu ajutorul Regiunii Lazio, al Asl și *Differenza Donna*, care au colaborat la realizarea acestei broșuri, dorește să devină un spațiu sigur pentru femei, deoarece instituțiile nu pot și nu trebuie să permită încălcarea dreptului acestora la un trai liber. Fiecare femeie care se va confrunta cu vreo formă de violență în cadrul acestui teritoriu trebuie să știe că se va face tot posibilul pentru a nu fi lăsată singură de către instituții: trauma sa este și o traumă colectivă, este trauma întregului teritoriu.

Procurorul Republicii
Francesco Menditto

De aproximativ 30 de ani *Differenza Donna* luptă zilnic pentru a sprijini femeile care ies din situații de violență. S-au înfăptuit mulți pași înainte, multe realizări, dar și regrese și pași înapoi. Deoarece patriarhatul, stereotipurile și prejudecățile misogine care îl susțin s-au sedimentat puternic de-a lungul istoriei lor milenare, iar drepturile, libertățile și autodeterminarea femeilor reprezintă evenimente recente, excepționale, atât de recente încât de abia acum sunt realizate. În acest sistem, parcursul înspre obiective nu este mereu liniar, ci dimpotrivă. Totuși, uneori au loc evenimente extraordinare, ocazii importante care pot determina o nouă viteză în acest proces indispensabil și fundamental. Este suficient un gest hotărât și ferm împotriva a ceea ce în mod normal este permis, fiind îndeajuns să ne punem întrebări care nu au fost formulate pentru prea mult timp, să ieșim din curentul principal și să redescoperim nevoile, dorințele, drepturile și viețile persoanelor. În acel moment totul dobândește o claritate și o valență simbolică extraordinară. Violența masculină împotriva femeilor este cea mai larg răspândită și cea mai gravă formă de violență a drepturilor umane și ne privește pe toate și pe toți: modul în care ne ocupăm de propriile responsabilități, vieți, cariere, contribuie la schimbare. Această broșură este un instrument deosebit fiindcă mobilizează mai mulți participanți, motivați de o dorință comună: să fie la dispoziția femeilor care ies din situații de violență, pentru a le garanta accesul la justiție. Cu o nouă viziune, un obiectiv prestabilit, instrumente organizate, un sistem pus la punct, există toate premisele pentru o contribuție la o lume mai bună.

Președintele *Differenza Donna* ONG
Elisa Ercoli

Cuvânt Înainte din partea Regiunii Lazio și Asl Roma 5

“Niciodată singure din nou”

Acest ghid a fost conceput pentru a face cunoscute și pentru a disemina instrumentele la dispoziția femeilor victime ale violenței, care se confruntă cu un efort complex de ieșire din astfel de situații.

Instituțiile sunt prezente și lucrează la o abordare comună a fenomenului de violență masculină împotriva femeilor. De aici ia naștere exigența unui nou ghid adresat femeilor victime ale violenței, pentru a le ajuta să se orienteze în privința serviciilor disponibile. Pentru că violența se poate învinge doar împreună și prin cooperare într-un cadru organizat.

Cazurile de violență trebuie identificate și abordate cu competență și profesionalism. Din aceste motive Regiunea Lazio și Asl trebuie să se axeze pe formarea permanentă și continuă a operatoarelor și operatorilor. Este important să acționăm prin inițiative de sensibilizare și informare. Fenomenul violenței masculine împotriva femeilor are rădăcini culturale temeinice. De mai mulți ani Regiunea Lazio face eforturi în materia prevenirii, adresându-se fetelor și băieților prin intermediul implicării active a școlilor.

Inițiativele în desfășurare, rezultate ale colaborării dintre Regiunea Lazio, Asociațiile anti-violență, Parchetul Tivoli și Asl Roma 5, pornesc din direcții diferite și urmează un parcurs comun printr-o logică de sinergii și rețele, care reprezintă instrumentul fundamental pentru eradicarea fenomenului. Este vorba despre un angajament concret care a luat naștere și s-a dezvoltat odată cu semnarea Protocolului Comun dintre Regiunea Lazio, Asl Roma 5, și Parchetul Republicii de pe lângă Tribunalul Tivoli sub conducerea dlui Francesco Menditto, Colegiul Psihologilor din Lazio, Consiliul Baroului Avocaților din Tivoli și Camera Penală din Tivoli, orientat înspre realizarea unui **“Sistem integrat de protecție a victimelor infracțiunilor, în situații caracterizate de vulnerabilitate deosebită și de violență de gen”**.

Această cooperare virtuoasă a dus la inaugurarea – la data de 16 ianuarie 2017 – a **Spațiului de Ascultare și Primire a victimelor infracțiunilor, în situații caracterizate de vulnerabilitate deosebită și de violență de gen**, care își desfășoară activitatea în cadrul Parchetului Tivoli. Un proiect care a fost definit “modelul Tivoli”.

Ca urmare a semnării Protocolului Comun, a luat naștere o Masă Rotundă Interinstituțională care are drept scop realizarea primului “Manual de Proceduri comune”.

Este nevoie totuși de inițiative pe mai multe fronturi, în primul rând în legătură cu formarea celor mai tineri. Fetele și băieții trebuie să învețe că femeile trebuie respectate și că violența nu poate reprezenta nicicând o posibilitate, în nicio circumstanță. Mulțumită Regiunii Lazio, Parchetului, asociațiilor anti-violență, forțelor de ordine, școlilor, unităților de prim ajutor, rețelei centrelor anti-violență și a Caselor Adăpost, ghișeelelor anti-violență, este posibilă identificarea celor care au nevoie de ajutor și furnizarea instrumentelor adecvate în funcție de formele de violență. Violența are practic multe fețe, multe nuanțe și se manifestă în moduri diferite. Violența poate fi fizică, dar și psihologică, economică sau socială.

Fără a lăsa deoparte minorii: sunt tocmai ei cei expuși la forme de violență directă sau indirectă. Există acte de violență la care ei asistă și dificultăți în legătură cu îndepărtarea lor din aceste contexte. De aici ia naștere angajamentul de a avea grijă de ei, de a-i proteja și apăra, prin intermediul unor protocoale specifice.

Drumul întreprins este cel corect, să continuăm să mergem împreună în această direcție.

Consilier pentru Turism și Șanse Egale
Lorenza Bonaccorsi

Consilier pentru Sănătate și Integrare Socio-Sanitară
Alessio D'Amato

Comisar Extraordinar Asl Roma 5
Giuseppe Quintavalle

AVIZ DE INFORMARE PENTRU VICTIMELE INFRAȚIUNILOR

ÎN ACEST AVIZ EXPLICĂM VICTIMELOR INFRAȚIUNILOR:

- CUM ȘI UNDE POT DEPUNE UN DENUNȚ SAU O PLÂNGERE;
- CUM ȘI CÂND POT SOLICITA STATULUI PLATA AVOCATULUI;
- CE DREPTURI AU ÎN TIMPUL PROCESULUI ÎMPOTRIVA PERSOANEI CARE A COMIS INFRAȚIUNEA;
- CELELALTE DREPTURI ȘI POSIBILITĂȚI PREVĂZUTE DE ART. 90-BIS DIN CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ.

VICTIMELOR ORICĂROR INFRAȚIUNI LE RECOMANDĂM CITIREA CU ATENȚIE A ACESTUI AVIZ ȘI ÎN CAZUL ÎN CARE AU NELĂMURIRI:

- SĂ SE ADRESEZE UNUI COMISARIAT DE POLIȚIE SAU SECȚIE DE CARABINIERI (SAU UNUI OFICIU AL POLIȚIEI JUDICIARE);
- SAU SĂ CEARĂ LĂMURIRI PROPRIULUI AVOCAT.

CE POATE FACE VICTIMA

Victimele actelor de violență, de persecutare sau *stalking*, inclusiv în mediul familial, și victimele definite “vulnerabile” (din motivele explicate în continuare), au posibilitatea:

 1522 Să apeleze NUMĂRUL 1522 Anti-violență și Anti-*stalking* al Departamentului pentru Șanse Egale

La acest număr răspunde un specialist în măsură să furnizeze toate recomandările necesare la orice oră din zi sau din noapte precum și informații despre cum se poate ajunge la cel mai apropiat Centru Anti-Violență sau cum poate fi contactat.

 Adresați-vă GHIȘEULUI DE INFORMAȚII – Spațiu de Ascultare și Primire a Victimelor

Ghișeul funcționează pe lângă sediul Parchetului Republicii din Tivoli, via Antonio del Re 24, trei zile pe săptămână: marți și vineri de la orele 10.00 la 14.00, miercuri de la orele 14.00 la 18.00 (cu excepția zilelor de sărbătoare). La intrarea în sediul Parchetului sau a Tribunalului, adresați-vă personalului de față.

Acest ghișeu dispune de personal specializat care poate furniza:

- O primă întâmpinare și sprijin psihologic;
- Informații utile și orientare către alte servicii teritoriale și centre anti-violență sau profesioniști care pot oferi ajutor victimelor infracțiunilor din punct de vedere juridic, sanitar sau psihosocial.

VICTIMELE INFRAȚIUNILOR POT DE ASEMENEA

Să contacteze Spațiul de Ascultare – Parchetul Tivoli, la numărul de telefon fix **0774/451803** marți și vineri de la orele 10 la 14, și miercuri de la 14 la 18; sau să contacteze centrul Anti-violență *La Sibilla* la Tel. **0774/013163**, mobil **3420141671** disponibil h24, email: cavsibilla@gmail.com – Via Lione 11, 00019 TIVOLI (RM) de luni până vineri de la orele 9.00 la 16.00;

să trimită un e-mail la adresa infovittime.tivoli@giustizia.it;

să trimită o scrisoare către **Ghișeul de Informații – Spațiu de Ascultare și Primire a Victimelor** – Via Antonio del Re 24, 00019 Tivoli (RM);

să ceară informații la o secție de **Carabinieri**, **Poliție** sau unui oficiu al Poliției Judiciare

să acceseze site-ul Departamentului pentru Șanse Egale: www.pariopportunita.gov.it, unde sunt indicate și alte numere de contact: “anti-discriminare”, “anti-trafic” și “împotriva mutilărilor organelor genitale feminine” (MGF);

să acceseze site-ul Ministerului Sănătății: www.salute.gov.it unde sunt disponibile informații explicite despre structurile sanitare utile victimelor infracțiunilor.

INFORMAȚII PENTRU VICTIMA INFRAȚIUNII, RESPECTIV PERSOANA VĂTĂMATĂ

Există drepturi aplicabile tuturor victimelor infracțiunilor. Alte drepturi sunt prevăzute doar în cazul victimelor unor anumite infracțiuni, în mod special a celor comise cu violență sau prin amenințări asupra unei persoane (de exemplu rele tratamente, de persecutare sau *stalking*, vătămare, etc.).

Legislația prevede următoarele drepturi și posibilități în favoarea victimei infracțiunii:

În cazul decesului victimei infracțiunii, drepturile sale pot fi exercitate:

- de către rudele sale apropiate, adică părinți, copii, frați, unchi, nepoți, soț, părinți sau frați ai soțului, sau alte rude indicate în codul penal;
- de către partenerul/a victimei, adică de către persoana cu care victima are o relație afectivă stabilă.

CUM ȘI UNDE POATE CINEVA SĂ DENUNȚE FAPTUL CĂ ESTE VICTIMA UNEI INFRAȚIUNI?

1) Care este modalitatea prin care victima poate denunța o infracțiune?

Pentru a denunța o infracțiune, victima poate înainta un denunț sau o plângere.

2) Care este diferența dintre denunț și plângere?

Prin **denunț**, victima infracțiunii, o rudă a sa, sau chiar un terț, cere autorităților efectuarea unei anchete în privința unei persoane învinuite de a fi săvârșit o anumită faptă gravă (infracțiune). Ancheta este demarată atunci când fapta descrisă în denunț corespunde unor infracțiuni care trebuie pedepsite în orice caz, chiar și atunci când victima nu a prezentat denunț. De exemplu, sunt considerate fapte grave: violența sexuală asupra copiilor, violența sexuală asupra fetelor sau băieților, relele tratamente, jaful, cămătăria, omorul, vătămarea corporală care necesită, pentru vindecare, îngrijiri medicale de mai mult de 20 de zile.

Prin **plângere**, victima infracțiunii cere și “tragerea la răspundere a autorului faptei, obiect al plângerii”, adică, cere ca persoana învinuită de a fi săvârșit infracțiunea cauzându-i prejudicii, să fie adusă în fața instanței. Plângerea poate fi depusă, de exemplu, în multe cazuri de înșelăciune, sau de vătămare corporală care necesită pentru vindecare îngrijiri medicale de mai puțin de 20 de zile. Persoana acuzată de comiterea infracțiunii nu poate fi adusă în fața instanței dacă victima nu depune plângere.

Atenție! De regulă, plângerea este necesară pentru următoarele infracțiuni care nu sunt pedepsite în lipsa plângerii:

- Vătămare corporală cu vindecare în mai puțin de 20 zile;
- Acte de persecutare (sau *stalking*);
- Violență sexuală;
- Multe alte infracțiuni în privința cărora victima se poate informa consultând poliția, carabinierii sau alte departamente de poliție, Ministerul Public sau propriul avocat.

3) Cine poate depune denunț sau plângere?

Victima infracțiunii poate prezenta denunț sau plângere:

- Dacă este major/ă, adică dacă are 18 ani împliniți;
- Dacă a împlinit 14 ani;

Dacă victima infracțiunii are o vârstă cuprinsă între 14 și 18 ani, chiar și un părinte, ambii părinți sau alte persoane prevăzute de lege pot depune denunț sau plângere. Denunțul sau plângerea pot fi depuse chiar și de către un mandatar, adică de către o persoană pe care victima a împuternicit-o în acest scop.

Atenție! Procura specială trebuie să respecte cerințele prevăzute de lege, în caz contrar denunțul sau plângerea nefiind valabile.

4) Unde poate fi depus denunțul sau plângerea?

Victima infracțiunii poate depune denunț sau plângere la:

- o secție de carabinieri;
- un comisariat de poliție;
- un birou al Gărzii de Finanțe;
- un oficiu al poliției locale (*polizia municipale* sau *vigili urbani*);
- Parchetul Republicii;
- orice alt oficiu al poliției judiciare;
- un agent consular pe lângă ambasadele sau consulatele italiene în străinătate.

Atenție! Plângerea, cu semnătura legalizată conform modalităților prevăzute de lege (de exemplu de către propriul avocat sau la primărie), poate fi expediată prin scrisoare recomandată către unul dintre oficiile indicate mai sus. Dacă semnătura nu este legalizată, plângerea nu este valabilă.

5) Cum se depune denunțul sau plângerea?

Victima infracțiunii poate depune un denunț sau o plângere:

- În scris. Victima infracțiunii poate solicita unei persoane de încredere să îi scrie denunțul sau plângerea;
- Relatând verbal faptele, în fața persoanei care înregistrează denunțul sau plângerea. La finalul relatării, persoana care înregistrează denunțul sau plângerea, recitește (sau solicită să fie recitit) ceea ce a scris. Înainte de a semna, victima infracțiunii trebuie să solicite modificările faptelor consemnate în cazul în care consideră că înscrisul nu corespunde relatării sale.

6) În ce termen de la infracțiune trebuie înaintată plângerea pentru a fi valabilă?

Regula generală prevede că plângerea trebuie să fie depusă:

- în termen de trei luni, de la:
 - ziua în care a avut loc infracțiunea care se denunță;
 - sau de la ziua în care victima a aflat despre săvârșirea infracțiunii care i-a cauzat prejudicii;
- în termen de șase luni, atunci când victima a fost expusă următoarelor infracțiuni:
 1. acte de persecutare sau *stalking*, cu excepția unor cazuri pentru care nu este nevoie de plângere (de exemplu, în cazul actelor de persecutare comise asupra minorilor sau persoanelor cu dizabilități);
 2. sustragerea, distribuirea, publicarea sau difuzarea imaginilor sau filmărilor cu conținut sexual fără acordul persoanei în cauză;
- în termen de douăsprezece luni, atunci când victima a suferit infracțiuni de violență sexuală, cu excepția cazurilor în care nu este nevoie de plângere (de exemplu în cazul violenței asupra minorilor cu vârsta sub 18 ani);

Atenție! Dacă plângerea este depusă chiar și cu o zi după aceste termene, Ministerul Public va întrerupe procesul.

7) Se poate primi o copie după denunțul sau plângerea depusă?

Cine depune un denunț sau o plângere poate solicita:

- o recipisă din care să reiasă că a depus un denunț sau o plângere;
- o copie după denunț sau plângere, cu recipisa aferentă.

Atenție! Dacă victima infracțiunii consideră că în viitor ar putea să aibă nevoie de o copie a denunțului sau a plângerii, recomandăm: să depună denunțul/plângerea în scris, în dublu exemplar, solicitând restituirea unuia cu recipisa corespunzătoare;

- sau, dacă victima relatează verbal fapta denunțată, să menționeze imediat că dorește o copie cu recipisă.

8) Se poate retrage denunțul sau plângerea pentru a întrerupe procesul?

- **Denunțul** nu poate fi retras. După ce a depus denunțul, victima nu îl mai poate retrage întrucât legea consideră grave infracțiunile denunțate.

- **Plângerea:**

- În mod normal, poate fi retrasă de către victima infracțiunii înainte ca judecătorul să pronunțe sentința de condamnare definitivă a persoanei acuzate de comiterea infracțiunii. Poate fi retrasă doar în anumite instituții (autoritatea judecătorească pe rolul căreia se află cauza, secții de carabinieri, comisariate de poliție sau alte oficii ale poliției judiciare). Totuși, persoana acuzată de comiterea infracțiunii trebuie:

1. să fie informată că victima infracțiunii dorește să retragă plângerea referitoare la propria-i persoană;
2. să fie de acord ca victima să retragă plângerea.

- Într-unele cazuri nu poate fi retrasă de către victima infracțiunii, mai exact cu privire la următoarele infracțiuni:

1. acte de persecutare sau *stalking*, atunci când sunt săvârșite prin “amenințări repetate” grave sau “cu întrebuițare de arme, sau de către persoane cu fața acoperită, în grup, sau prin mesaje anonime, simboluri, sau intimidări care fac referire la asociații secrete, existente sau presupuse”;
2. violență sexuală.

9) Victima infracțiunii poate numi un avocat pentru a-și exercita drepturile și posibilitățile prevăzute de lege. Cum poate fi numit avocatul?

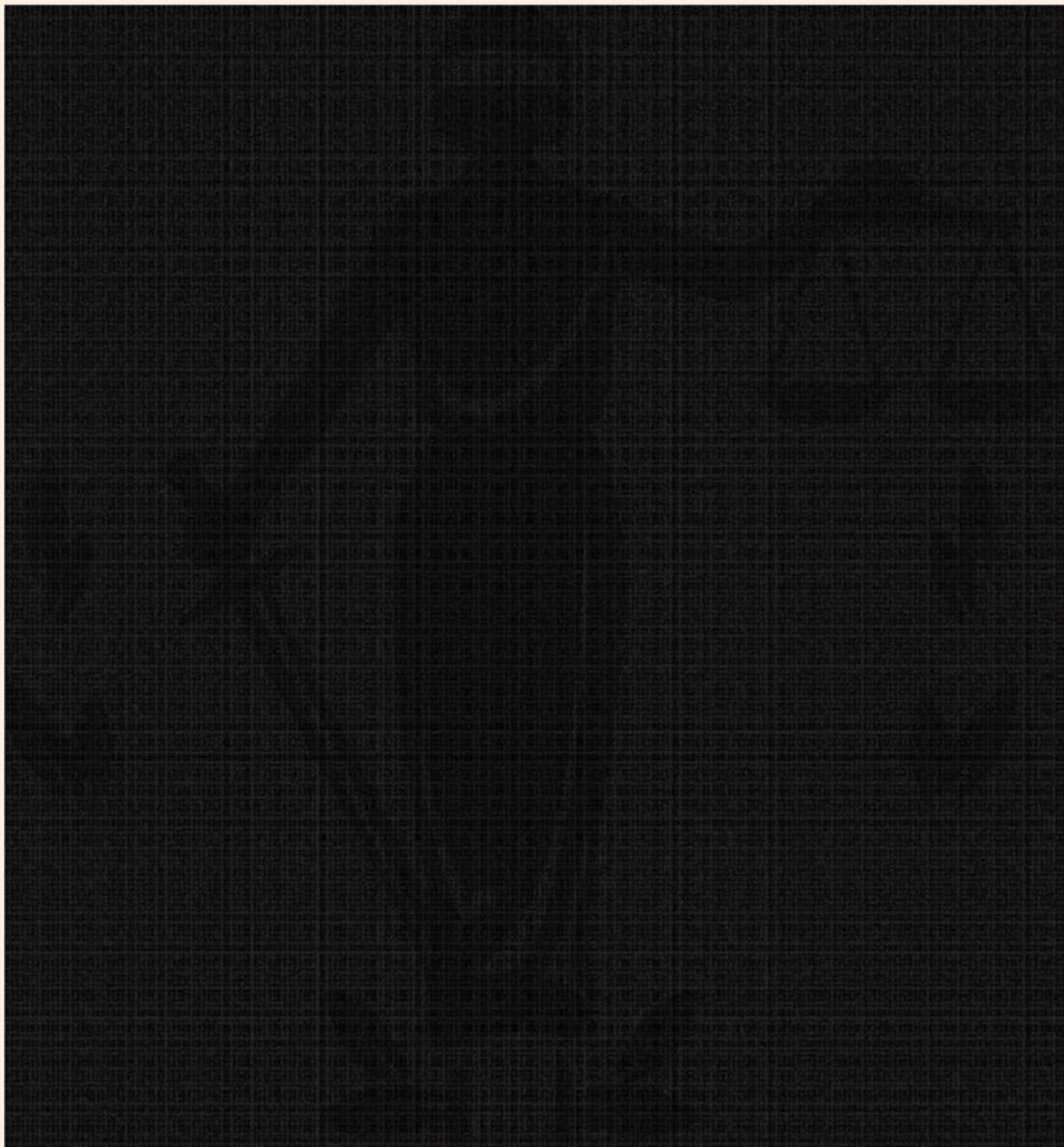
În vederea exercitării propriilor drepturi, victima infracțiunii poate numi un avocat care să o asiste pe durata procesului. Avocatul poate fi numit prin modalitățile următoare:

- să fie menționat în denunțul sau plângerea depusă la comisariatul de poliție, la secția de carabinieri (sau la poliția judiciară);
- prin act scris depus direct la Parchetul Republicii (la oficiul procurorului care se ocupă de anchetă) sau la judecătorul desemnat (autoritatea judiciară);
- prin act scris;

- prin scrisoare recomandată
- la Parchetul Republicii sau la judecătorul desemnat;
- prin act scris depus de către avocat la Parchetul Republicii sau la judecător.

Atenție! Într-unele cazuri (descrise în continuare) Statul poate plăti avocatul în favoarea victimei.

CINE PLĂTEȘTE AVOCATUL? CUM ȘI CÂND POATE VICTIMA INFRACTIUNII SĂ CEARĂ STATULUI SĂ ÎI PLĂTEASCĂ AVOCATUL?

1) La solicitarea victimei infracțiunii, Statul plătește avocatul atunci când victima:

a) a fost expusă următoarelor infracțiuni:

1. rele tratamente din partea rudelor sau coabitanților;
2. mutilare a organelor genitale feminine;
3. acte de persecutare sau *stalking*;
4. violență sexuală;
5. acte sexuale asupra unui minor;
6. violență sexuală în grup;

b) are mai puțin de 18 ani și a fost expusă vreunei situații de:

1. punere sau ținere în stare de sclavie;
2. prostituție infantilă;
3. pornografie infantilă;
4. inițiative turistice destinate exploatarei prostituției infantile;
5. trafic de persoane;
6. achiziționare și înstrăinare de sclavi;
7. corupere de minori;
8. ademenire de minori în scopuri sexuale.

Pentru celelalte infracțiuni Statul plătește avocatul doar în cazul în care victima infracțiunii se află într-o situație economică dificilă, având venituri inferioare unei anumite sume, stabilită de lege (€ 11.528,00 sau majoră într-unele cazuri specifice). Pentru lămuriri, vă recomandăm să vă adresați – la momentul înaintării denunțului sau plângerii – persoanei care îl/o înregistrează sau avocatului. În toate celelalte cazuri victima infracțiunii trebuie să își plătească propriul avocat.

2). Cum se depune cererea pentru plata avocatului de către Stat?

Victima infracțiunii trebuie să solicite ca Statul să plătească avocatul înaintând judecătorului o cerere scrisă, pe suport de hârtie simplă, deci fără timbre. Cererea trebuie să fie semnată. Semnătura trebuie să fie legalizată de către avocat (sau prin modalitățile prevăzute de Decretul Președintelui Republicii nr. 445/2000). Cererea trebuie să conțină toate informațiile necesare, prevăzute de art. 79 din Decretul Președintelui Republicii nr. 115/2002, pe care avocatul le cunoaște.

CE SE ÎNTÂMPLĂ DUPĂ DEPUNEREA DENUNȚULUI SAU PLÂNGERII?

Ministerul Public poate solicita:

- a) judecătorului de cameră preliminară (GUP¹) ca persoana acuzată de infracțiune de către victimă, să fie trimisă în judecată. Într-unele cazuri (pentru infracțiuni considerate de lege mai puțin grave), Ministerul Public poate începe direct procesul în fața Tribunalului sau a Judecătorului de Pace;
- b) judecătorului pentru investigații preliminare (GIP²) să întrerupă procedura, cerând arhivarea denunțului sau a plângerii.

Atenție! Dacă victima infracțiunii dorește să fie înștiințată în privința cererii Ministerului Public de a întrerupe procesul, trebuie să scrie în denunț sau în plângere: “doresc să fiu înștiințat/ă în privința cererii de arhivare”.

¹ GUP – Giudice dell’Udienza Preliminare

² GIP – Giudice delle Indagini Preliminari

CUM POATE ȘTI VICTIMA INFRAȚIUNII CE SE ÎNTÂMPLĂ DUPĂ ÎNAINȚAREA DENUNȚULUI SAU PLÂNGERII SALE?

Victima infracțiunii poate avea informații cu privire la stadiul urmăririi penale și prin intermediul propriului avocat:

a) în urma depunerii denunțului sau plângerii la Parchetul Republicii din Tivoli (la biroul 335, care se află la parter, la adresa: Via Antonio Del Re, 24).

Mai exact, prezentând o copie a denunțului sau a plângerii, comunicând datele necesare, victima poate obține informații (de exemplu, numărul dosarului și numele procurorului care se ocupă de respectivul dosar).

În cazul în care prezintă o cerere în scris, poate obține un certificat care să conțină informații în legătură cu denunțul sau plângerea depusă, în care este indicat și numărul dosarului, numele procurorului care se ocupă de caz, numele persoanei acuzate de infracțiune având calitatea de inculpat, față de care a fost pusă în mișcare acțiunea penală, infracțiunea care formează obiectul urmăririi penale.

Poate de asemenea să fie informată, după șase luni de la înaintarea denunțului sau a plângerii, în privința stadiului urmăririi penale (dacă s-au efectuat investigații, dacă s-au încheiat, dacă a fost cerută o amânare pentru soluționarea anchetei, dacă a fost pusă în mișcare acțiunea penală prin tragerea la răspundere a autorului infracțiunii, etc.);

b) ulterior, după încheierea investigațiilor, la Tribunalul Tivoli.

CARE SUNT DREPTURILE VICTIMEI INFRAȚIUNII DACĂ MINISTERUL PUBLIC DECIDE NETRIMITEREA ÎN JUDECATĂ A PERSOANEI ACUZATE DE COMITEREA INFRAȚIUNII ?

Dacă Ministerul Public decide netrimiterarea în judecată a persoanei acuzate de comiterea infracțiunii (adică dacă solicită judecătorului pentru investigații preliminare clasarea cazului), victima infracțiunii are dreptul:

- a) să fie informată în cazul în care infracțiunea a fost săvârșită cu “violență asupra persoanei” (de exemplu, leziuni, rele tratamente, violență sexuală etc.). În termen de 30 de zile de la data înștiințării, victima infracțiunii poate consulta actele dosarului și poate solicita judecătorului continuarea anchetei sau trimiterea în judecată, înaintând Ministerului Public o plângere;
- b) să fie informată, în cazul infracțiunilor diferite de cele săvârșite cu violență asupra persoanei (de exemplu înșelăciune, furt, însușire necuvenită, etc.), doar în cazul în care, în denunț sau în plângere, sau ulterior, a cerut expres să fie înștiințată despre o eventuală cerere de clasare din partea Ministerului Public. Mai exact, în scris, în forma aceasta: „solicit să fiu înștiințat în temeiul art. 408 din codul de procedură penală, în cazul în care Ministerul Public solicită clasarea”. În termen de 20 de zile de la data înștiințării, victima infracțiunii poate consulta actele dosarului și poate solicita judecătorului continuarea anchetei sau trimiterea în judecată, înaintând Ministerului Public o plângere;
- c) să fie informată, în cazul în care Ministerul public nu consideră infracțiunea foarte gravă și consideră prejudiciul cauzat victimei atât de nesemnificativ încât nu se impune tragerea la răspundere. Victima infracțiunii poate formula o plângere, solicitând judecătorului continuarea anchetei și în orice caz, are dreptul de a fi ascultată de acesta dacă se prezintă la ședința de judecată.

CARE SUNT DREPTURILE VICTIMEI INFRAȚIUNII ÎN TIMPUL PROCESULUI?

De-a lungul anchetei și în timpul procesului, victima infracțiunii are multe alte drepturi și posibilități. Printre care:

a) victima infracțiunii are dreptul:

- de a cunoaște data, ora și locul expertizelor tehnice (la care poate participa personal sau numind un expert de încredere);
- să fie informată în privința cererii de prelungire a anchetei înaintată de către Ministerul Public.

Atenție! Victima infracțiunii trebuie să solicite în cadrul denunțului sau plângerii:

- să fie informată în privința unei eventuale cereri de prelungire din partea Ministerului Public.

- să i se aducă la cunoștință ora și locul în care va avea loc prima înfățișare în cadrul procesului împotriva persoanei acuzate de infracțiune. Dacă în înștiințare nu este specificat faptul că este chemată ca martor, nu are obligația de a se prezenta. Nu este prevăzută înștiințarea în privința înfățișărilor ulterioare.

- să beneficieze de rambursarea cheltuielilor de deplasare și de o indemnizație dacă trebuie să dea declarații în fața Ministerului Public, (sau în fața poliției judiciare desemnate de Ministerul Public) atunci când nu are reședința în localitatea în care trebuie să se prezinte. Aceleași reguli în privința rambursărilor sau sumelor care pot fi acordate se aplică și persoanelor citate ca martori în cadrul procesului.

Cererea de aprobare și cea de decontare a sumelor, împreună cu documentele aferente și biletele în original, trebuie să fie prezentate biroului Ministerului Public sau biroului judecătorului care a citat victima infracțiunii.

b) În cauzele în care persoana acuzată de infracțiune solicită suspendarea procesului prin metoda de „punere la încercare” și obține încheierea procesului fără condamnare în cazul reușitei metodei, victima infracțiunii are dreptul de a fi ascultată de către judecător și poate prezenta observații scrise. În cazul în care cererea de suspendare prezentată de persoana acuzată de infracțiune este acceptată, victima infracțiunii poate cere procurorului să conteste decizia judecătorului sau o poate contesta personal dacă nu a fost înștiințată în privința ședinței de judecată sau nu a fost ascultată de către judecător;

c) victima infracțiunii poate:

- să depună memorii, adică înscrisuri pe care să le citească procurorul sau judecătorul;
- să indice martori sau alte elemente probatorii (cu excepția procedurii de recurs);
- să ceară Ministerului Public să colecteze unele probe anticipate (prin procedura incidentului probatoriu) atunci când este necesar, precum în cazul mărturiilor persoanelor expuse riscurilor și presiunilor (după cum se va explica în continuare);
- să participe la ședințele de judecată și să primească sentința din cadrul procesului, în cazul în care solicită persoanei acuzate de infracțiune plata de despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune (după cum se va explica în continuare).

ÎN URMA DENUNȚULUI SAU A PLÂNGERII, CÂND VA TREBUI VICTIMA INFRAȚIUNII SĂ DEPUNĂ MĂRTURIE?

În timpul fazei preliminare a anchetei, Ministerul Public poate solicita ca victima infracțiunii să fie audiată ca martor în procedura de „incident probatoriu”.

În acest caz:

- victima infracțiunii este audiată de către judecător înaintea procesului public, în prezența propriului avocat, a Ministerului Public și a avocatului apărător al persoanei acuzate de infracțiune;
- mărturia sa nu va trebui să fie repetată, doar într-unele excepții;
- declarațiile sale vor fi incluse în actele de procedură și vor fi analizate de către judecătorul care va trebui să decidă prin sentință cu privire la răspunderea penală a persoanei acuzate de infracțiune.

Incidentul probatoriu în cazul victimei infracțiunii poate fi cerut atunci când:

- există motive întemeiate pentru a considera că victima infracțiunii nu va putea fi interogată în cadrul procesului public din motive medicale sau datorită altor impedimente majore;
- atunci când, din cauza unor elemente concrete și specifice, există motive întemeiate pentru a considera că victima infracțiunii este expusă unor forme de agresiune, primește amenințări, oferte sau promisiuni de bani (sau alte bunuri) pentru a nu depune mărturie sau pentru a depune mărturie mincinoasă.

Atenție! Victimele infracțiunilor de rele tratamente, *stalking*, violență sexuală, punere sau ținere în sclavie și în orice caz victimele în situații deosebit de vulnerabile (după cum este explicat în continuare), pot solicita să depună mărturie prin incident probatoriu întotdeauna.

În cazurile în care mărturia victimei infracțiunii nu are loc prin incident probatoriu, victima infracțiunii este chemată să depună mărturie în cadrul procesului public, de către judecătorul care decide dacă persoana acuzată de infracțiune este vinovată sau nevinovată.

În orice caz, victima infracțiunii de rele tratamente, *stalking*, violență sexuală, punere sau ținere în sclavie, chiar și dacă este majoră, la cererea sa sau a avocatului său, are dreptul de a depune mărturie fără a avea un contact vizual cu persoana acuzată, în general protejată de un paravan. Victimele minore cu vârsta sub 18 ani au dreptul de a depune mărturie cu ajutorul unor măsuri de protecție și în prezența unui psiholog.

ÎN TIMPUL PROCESULUI, CE ANUME POATE CERE VICTIMA INFRAȚIUNII, INCULPATULUI? DESPĂGUBIRI PENTRU PREJUDICII, ETC.

Victima infracțiunii poate solicita în cursul procesului penal:

- plata prejudiciilor suferite;
- restituirea lucrurilor care i-au fost luate.

Pentru a obține plata prejudiciilor și restituirile, este necesar ca victima infracțiunii „să se constituie parte civilă” în proces, în mod obligatoriu cu ajutorul unui avocat pe care trebuie să îl consulte și în privința regulilor prevăzute de codul de procedură penală. Victima poate de asemenea solicita plata daunelor și restituirile intentând proces în materie civilă (la tribunal sau la judecătorul de pace), cu respectarea regulilor prevăzute de lege, pe care avocatul le cunoaște.

CARE SUNT DREPTURILE CELOR CARE NU VORBESC, NU CITESC, SAU NU ÎNȚELEG LIMBA ITALIANĂ?

Dacă victima infracțiunii nu citește, nu vorbește sau nu înțelege limba italiană poate solicita să îi fie traduse actele procesului în limba sa, prin următoarele modalități:

- dacă prezintă un denunț sau o plângere, are dreptul să o facă într-o limbă pe care o cunoaște. Totodată are dreptul să solicite și să obțină traducerea (pe cheltuiala Statului) adevărului de înregistrare a denunțului sau a plângerii, într-o limbă pe care o cunoaște.
- dacă dorește (sau trebuie) să dea o declarație într-o limbă străină, chiar și în scris, va fi desemnat un interpret și declarația sa va fi tradusă;
- dacă dorește să participe la ședința de judecată poate beneficia de interpret (plătit de către Stat), în cazul în care solicită acest lucru;
- are dreptul la traducerea gratuită a actelor, în întregime sau în parte, în cazul în care conțin informații utile în vederea exercitării propriilor drepturi.

CUM SE POATE OBTINE PROTECȚIE ÎN CAZ DE PERICOL?

Dacă se simte în primejdie, victima infracțiunii poate fi ocrotită în mai multe feluri:

a) în primul rând, victima poate cere ca adresa locuinței sale să nu fie înscrisă în actele procesului. Dacă în denunț sau plângere victima infracțiunii numește un avocat, toate comunicările vor ajunge la acesta, așadar nu este necesar să fie indicată adresa sa;

b) atunci când este înfăptuită o infracțiune, carabinierii, poliția și organele poliției judiciare au obligația de a opri continuarea desfășurării infracțiunii și de a aresta persoana acuzată de comiterea infracțiunii. În acest sens victimele infracțiunilor pot apela numărul 112 sau 113 chemând carabinierii sau poliția;

c) în cazurile cele mai grave, Ministerul Public poate solicita judecătorului privarea de libertate a persoanei acuzate de comiterea infracțiunii. Privarea de libertate poate fi dispusă începând cu interdicția de a se apropia de victimă până la închisoare;

d) dacă persoana acuzată de infracțiune este o rudă a sa sau o persoană cu care locuiește, victima infracțiunii:

1. poate solicita ca persoana acuzată de infracțiune:

- să fie îndepărtată din casa în care locuiește împreună cu victima infracțiunii și să îi fie interzis să se apropie de locurile pe care victima le frecventează în mod obișnuit;

- să îi fie interzis să se apropie de locurile frecventate de victimă;

- să i se aplice măsuri mai severe, inclusiv închisoarea. Dacă persoana acuzată de infracțiune nu respectă dispozițiile judecătorului poate fi trimisă în închisoare.

2. are dreptul de a fi înștiințată dacă judecătorul a adoptat hotărâri de îndepărtare sau de interdicție de apropiere cu privire la persoana acuzată de comiterea infracțiunii.

Dacă victima cunoaște măsurile dispuse de judecător cu privire la persoana acuzată de comiterea infracțiunii, poate semnala eventuale încălcări. Dacă persoana acuzată de comiterea infracțiunii încalcă măsurile restrictive dispuse de către judecător poate risca adoptarea unor măsuri și mai severe în vederea asigurării unei protecții majore a victimei;

e) victima infracțiunii comise prin vătămări corporale (de exemplu, rele tratamente):

1. poate solicita să fie înștiințată (inclusiv prin intermediul denunțului sau plângerii) dacă persoana acuzată de infracțiune:
 - iese din închisoare sau din locul de detenție deoarece a terminat executarea pedepsei;
 - iese din locul în care a fost internată deoarece i s-a aplicat o măsură de siguranță privativă de libertate;
 - evadează, adică fuge din închisoare sau din locul în care se afla în detenție;
2. are dreptul să i se comunice:
 - dacă au fost adoptate măsuri cu privire la persoana acuzată de infracțiune (interdicția de a se apropia, îndepărtarea sa din centrul de plasament, etc.);
 - dacă a fost solicitată revocarea măsurilor menționate anterior. În acest caz, trebuie să prezinte judecătorului o cerere scrisă în termen de 2 zile în cazul în care dorește a se opune revocării măsurii;
 - dacă au fost modificate măsurile dispuse de către judecător.

Astfel, victima infracțiunii va ști dacă persoana acuzată de comiterea infracțiunii dispune sau nu de libertate de mișcare;

Atenție! Aceste informații sunt furnizate victimei doar dacă victima infracțiunii a indicat sau declarat propriul domiciliu la momentul depunerii denunțului sau plângerii sau într-un moment ulterior. În cazul în care victima a numit un avocat, comunicările vor fi furnizate avocatului său.

f) victima infracțiunii poate solicita un ordin european de protecție. Victima infracțiunii care are reședința sau locuiește în Italia și care declară că dorește să locuiască sau să își stabilească reședința într-un alt stat al Uniunii Europene poate cere judecătorului un ordin european de protecție atunci când s-a hotărât că persoana acuzată de infracțiune nu trebuie să se apropie de locuința în care locuia împreună cu victima sau că nu trebuie să se apropie de locurile frecventate de victimă.

Solicitarea ordinului european de protecție poate fi înaintată și de către reprezentantul legal al victimei infracțiunii. Cererea trebuie să conțină: locul în care victima infracțiunii locuiește sau intenționează să locuiască în statul Uniunii Europene, durata și motivele referitoare la ședere. În lipsa acestor informații judecătorul nu va emite ordinul de protecție;

g) victima infracțiunii de proxenetism sau a altor infracțiuni pentru care este prevăzut arestul obligatoriu (art. 380 codul de procedură penală) poate solicita permis de „ședere din motive de protecție socială” dacă se află în situații de violență sau de exploatare gravă;

h) victima violențelor domestice poate solicita permisul de ședere din motive umanitare;

i) dacă victima infracțiunii locuiește într-un stat membru al Uniunii Europene diferit de cel în care infracțiunea a fost comisă, magistratul va transmite denunțurile și plângerile autorităților competente din statul care găzduiește victima.

CÂND SE AFLĂ VICTIMELE INFRAȚIUNILOR “ÎN SITUAȚII DE VULNERABILITATE DEOSEBITĂ”? CE ALTE DREPTURI AU?

Unele victime sunt persoane care se află în „situații de vulnerabilitate deosebită” datorită vârstei sau din cauza unor boli sau debilități mintale sau din cauza tipologiei de infracțiune a cărei victime au fost (rele tratamente sau *stalking* din partea partenerului sau fostului partener, violențe sexuale, punere sau ținere în sclavie, trafic de persoane, etc.) sau în cazul în care infracțiunea a fost săvârșită în contextul criminalității organizate sau atunci când s-a împlinit în scopuri discriminatorii ori atunci când victima se află într-o situație de dependență afectivă, economică sau psihologică față de persoana acuzată, sau datorită modalității în care infracțiunea a fost comisă.

În aceste cazuri, carabinierii, poliția sau poliția judiciară, la solicitarea victimei majore, trebuie:

- să audieze victima infracțiunii cu ajutorul unui specialist în psihologie;
- să asigure evitarea oricărui contact între victima infracțiunii și persoana acuzată de infracțiune;
- să se asigure că victima infracțiunii nu va fi chemată de mai multe ori pentru a da declarații, doar dacă este absolut necesar;
- să ocrotească și să protejeze victima infracțiunii în timpul anchetei și pe durata procesului care va urma.

CUI SE POATE ADRESA VICTIMA INFRAȚIUNII ÎN CAZ DE VIOLENȚĂ SAU ÎN ALTE CAZURI GRAVE?

Victima unei infracțiuni:

- se poate adresa carabinierilor, poliției (sau oficiilor poliției judiciare) încă de la momentul efectuării denunțului sau a plângerii și poate fi informată în privința dreptului său de a numi un avocat în calitate de apărător și în privința posibilității de a solicita statului plata avocatului;
- în caz de violență domestică sau *stalking*, comisă de către partener, violență sexuală, trafic de persoane sau alte infracțiuni grave săvârșite prin violență sau amenințări, la cererea victimei, poliția, carabinierii (sau poliția judiciară) au obligația de a pune în contact victimele cu centre anti-violență, case-adăpost sau alte servicii prezente în cadrul teritoriului la care pot apela pentru sprijin, asistență și ospitalitate.

CE SUNT CENTRELE ANTI-VIOLENȚĂ ȘI CASELE ADĂPOST? CINE POATE AVEA ACCES LA ELE, CE OFERĂ?

Femeile victime de violență sexuală, rele tratamente în familie, *stalking*, leziuni sau vătămări săvârșite de o rudă sau de partener, proxenetism, trafic de persoane, pot apela la centrele anti-violență prezente în cadrul teritoriului pentru a fi ascultate de către operatoare specializate în violență asupra femeilor, sprijin psihologic, consultanță și asistență juridică specializată și, în caz de primejdii grave în privința integrității proprii persoane, chiar și pentru adăpost împreună cu propriii fii sau fiice minore.

Pentru a ști mai multe despre centrele anti-violență și casele adăpost (structurile sanitare și casele de plasament familial), din cadrul teritoriului care se află în circumscripția Parchetului Tivoli, victimele infracțiunii se pot adresa ghișeului de informații **Spațiu de Ascultare și Primire a Victimelor (SPORTELLINO INFORMATIVO Spazio Ascolto e Accoglienza vittime)** din cadrul Parchetului Republicii – Tivoli, via Antonio del Re, 24, tel. 0774/451803 (în zilele de marți și vineri de la ora 10 la ora 14 și miercuri de la ora 14 la 18).

CE DREPTURI ARE VICTIMA INFRAȚIUNII CETĂȚEAN STRĂIN FĂRĂ TITLU DE ȘEDERE?

Legislația garantează tuturor victimelor infracțiunilor aceleași drepturi, fără discriminări, chiar și atunci când nu sunt în regulă cu legile în materie de ședere pe teritoriul italian.

Femeile străine victime ale infracțiunilor de exploatare sexuală, proxenetism sau a oricărei forme de violență săvârșită într-un context familial, fără permis de ședere, pot cere permisul de ședere atunci când:

- sunt victime ale violenței sau ale formelor de exploatare gravă;
- există o primejdie efectivă pentru integritatea propriei lor persoane.

Femeile, fetele sau copilele care au suferit sau riscă să sufere mutilarea organelor genitale feminine din motive culturale sau în orice caz, nu în scopuri terapeutice:

- au dreptul să solicite consultanță și asistență juridică specializată la ghișeul Parchetului Republicii – Tivoli care se află la adresa: Via Antonio del Re 24, Tivoli;
- pot apela la forme de protecție națională sau internațională;

- pot cere despăgubiri pentru prejudicii;
- pot primi asistență medicală și psihologică;
- pot solicita adăpost în centrele anti-violență și apela numărul [3494393267](tel:3494393267);
- pot viziona pe site-ul <https://www.differenzadonna.org/fgm-it/> clipul de informare în 10 limbi diferite (italiană, engleză, franceză, arabă, amharică, somaleză, tigrinya, wolof, mandinka).

În cazul în care victimele sunt copii, măsurile de protecție pot fi solicitate de către unul dintre părinți sau/și de către tutori.

Acest aviz este tradus în mai multe limbi mulțumită colaborării cu

AMBASCIATA DI ROMANIA
nella Repubblica Italiana

MULȚUMIRI

Mulțumirile sunt adresate rețelei de persoane și instituții fără de care prevenirea și combaterea violenței asupra femeilor nu ar fi realizabilă..

În mod deosebit, sunt adresate mulțumiri, pentru angajamentul lor zilnic concret, în afara semnatarilor protocolului interinstituțional promovat de Parchetul Republicii, colegului nostru Andrea Calice și celorlalți colegi și colege care se ocupă de această materie, dnei profesor Emanuela Piemontese de la *Università La Sapienza di Roma*, care a contribuit la elaborarea primei versiuni a avizului din broșură, apelând la un limbaj ușor de înțeles, dnei doctor Vera Cruzocrea și doamnelor psiholog care muncesc ca voluntare la ghișeul Spațiu de Ascultare din cadrul Parchetului, precum și poliției judiciare din circumscripție.

Procurorul Republicii
Francesco Menditto

Direcțiunea Asl Roma 5 dorește să transmită mulțumiri, nu doar Procurorului Republicii, dl Francesco Menditto, dar și semnatarilor protocolului interinstituțional, dnei doctor Stefania Salvati, dnei doctor Loredana Masi și întregului personal care a colaborat în mod efectiv la realizarea proiectului.

Comisarul Extraordinar Asl Roma 5
Giuseppe Quintavalle